

XAIN HÜCUM CƏHDİ

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan xalqı çoxdan gözlədiyi dövlət müstəqilliyinə tarixində ikinci dəfə qovuşdu. Lakin yenidən bərpa olunmuş müstəqilliyi qorumaq, yaşatmaq xalqımız üçün o qədər də asan olmadı. Bir tərəfdən tarixi düşmənlərimizin - ermənilərin Qarabağa təcavüzü, digər tərəfdən də ölkəmizin geosiyasi mövqeyi ilə bağlı xarici dövlətlərin maraqları müstəqilliyimiz üçün çox ciddi təhlükə yaratdı. Həmin dövrdə səriştəsiz, xalqın mənafeyindən uzaq olan hakimiyyət nümayəndələri xaricdən gələn təhlükəni nəinki aradan qaldıra, həm də ölkə daxilində sağlam ictimai-siyasi vəziyyət yarada bilmədi. Nəticədə xarici təhlükə unudulmuş, daxili çəkişmələr alovlanmış, hakimiyyət uğrunda açıq mübarizə başlanmışdı.

Məlumdur ki, 1991-1993-cü illərdəki siyasi çəkişmələr nəticəsində biz nələri itirmişik. Lakin 1993-cü il iyunun 15-də xalqın təkidli xahişi ilə dünya siyasi səhnəsində öz xüsusi mövqeyi ilə seçilən dahi rəhbər Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtmısa da, bu itkilər dövlətçiliyimizin itirilməsi ilə nəticələnməzdi. Çünki həmin illərdə xaricdə və ölkə daxilində qruplaşan xain qüvvələr hakimiyyət kürsüsü uğrunda mübarizədən əl çəkmək fikrində deyildi.

Həç nədən çəkinməyən, hakimiyyətə naminə soydaşlarının qanına susayan bu məkrli qüvvələrin yolunda yeganə maneə ulu öndər Heydər Əliyev şəxsiyyəti, Heydər Əliyev qüdrəti idi. Məhz buna görə də öz xarici himayədarlarının diktəsi ilə hərəkət edən daxili ünsürlər 1994-cü ilin sentyabrında Heydər Əliyevin Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfəri vaxtını əlverişli məqam hesab edərək MTN-in təcridxanasından dövlət cinayətlərində təqsirli bilinən 4 nəfərin qaçmasını təşkil etmişlər. Bununla yanaşı, məhz həmin dövrdə Respublika Ali Soveti sədrinin birinci müavini Afiyəddin Cəlilov və Xüsusi İdarənin rəisi Şəmsi Rəhimov amansızcasına qətlə yetirilmişdi. Bu qanlı hadisələrin baş verdiyi vaxt Azərbaycan tarixində ilk dəfə olaraq dövlətimizin başçısı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının sessiyasında çıxış edirdi. Bu qanlı terror aktları müəlliflərinin niyyətinin əksinə olaraq ümummilli lider Heydər Əliyevin iradəsini qırmaq mümkün olmadı, onlar ulu

öndərin dövlət quruculuğu istiqamətində gördüyü tarixi işləri məcrasından çıxara bilmədi.

Bu qüvvələr Heydər Əliyev Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyətə malik həmin mühüm səfərdən Vətənə qayıtdıqdan sonra da sakitləşmədi. Rövsən və Mahir Cavadov qardaşlarına

1995-ci ilin mart hadisələri xarici qüvvələrin öncədən hazırlanmış məkrli planı idi

tabe olan Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsi dövlətçiliyimizə qarşı açıq tərribata əl atmış, Respublika prokurorluğuna basqın edilmiş, Baş prokuror fiziki təzyiqlərə və təhqirlərə məruz qalmışdı.

Cavadov qardaşları dövlət orqanlarını iflic vəziyyətinə salıb onları ələ keçirmək niyyətində olduqlarını gizlətmirdilər. Onlar ultimatum şəklində dövlət qarşısında öz tələblərini irəli sürmək niyyətində idilər. Hadisələri yaxından izləyən və tam nəzarətdə saxlayan ulu öndər Heydər Əliyev yalnız ona xas olan səbir, müdriklik və təmkinlə vəziyyətdən qansız-qadasız çıxmaq üçün təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirməyə başladı. Bütün siyasi partiyalarla görüşüb, onlarla məsləhətləşmələr apardı. Bu müdrik addımlar öz nəticəsini verdi və Cavadov qardaşlarının qanlı eməllərinin qarşısını almaq qismən də olsa mümkün oldu. Ulu öndərin vəziyyəti nizamlaması və gərginliyi azaltmağa nail olması bir çox xarici və daxili düşmənlərə rahatlıq vermədi. Sabotaj, qətl, dövlət çevrilişi cəhdləri davam etdirildi.

Həmin ilin oktyabrında bu nailiyyətə barışa bilməyən qüvvələr dövlət çevrilişinə başladılar.

şinə cəhd göstərsələr də, ümummilli lider Heydər Əliyevin qətiyyəti qarşısında geri çəkildilər. Məlum oldu ki, bu xəyanətkar qüvvələr gizlənilən yeni fürsət gözləyirdilər. Bu qüvvələr, eləcə də həmin antidövlət kampaniyasında fəal iştirak edən Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsinin rəhbərliyi 1995-ci ilin martında yenidən öz çirkin planlarını həyata keçir-

məyə başladılar. Bütün işlər Mahir və Rövsən Cavadov qardaşları vasitəsilə icra olunurdu. Bu dəfə planlar artıq dəyişmişdi. Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsi bölgələrdə öz tərribat işlərini aparmağa başladı.

1995-ci ilin martın 12-dən 13-nə keçən gecə başçıların əmri ilə hərəkətə keçmiş xüsusi təyinatlı maskalı polislər 200-300 nəfərlik silahlı, 2 zirehli transportyor və 2 tankla Qazax rayon polis şöbəsinə basqın etdilər. İdarəyə məxsus 217 pulemyot, 217 tapança, 18 qumbaraatan və digər hərbi texnika götürüldü. Üsyançılar poçtu, polis idarəsini və rayon icra hakimiyyətinin inzibati binasını ələ keçirdilər. Həmin gün səhər saatlarında 100-ə yaxın silahlı zirehli texnikanın köməyi ilə Ağstafa rayon polis şöbəsinə basqın edərək rayon polis şöbəsinə məxsus 35 avtomat, 52 tapança, 2 qumbaraatan, 1 avtomat və digər texnika ələ keçirildi. Onlar, həmçinin idarənin əməkdaşlarına

ödənilməsi nəzərdə tutulan 6 milyon manat, "QAZ-24" markalı xidməti avtomobili ələ keçirdilər. "VAZ" markalı xidməti avtomobil yararsız hala salınmış, polis binasının dağıdılmış, müvəqqəti saxlama təcridxanasında saxlanılan 14 məhbus azadlığa buraxılmışdı.

1995-ci ilin 13-14 mart hadisələri bir daha sübut etdi ki, Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsinin üzvləri bilavasitə öz vəzifələrinə məhəl qoymadan mafioz və cinayətkar qruplarla əlaqəyə girərək cinayət eməlləri törətmişdilər. Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsi yaradılarkən əsas vəzifə erməni separatçı hərəkatının qarşısını almaq, əraziləri və vətəndaşların təhlükəsizliyini zorakılıqdan qorumaq idi. Təəssüf ki, xaricdən maliyyələşən düşmənlərlə mübarizə aparmaq üçün hazırlanmış, yaxşı təlim keçmiş və silahlı şəxslər silahlarını öz xalqına və hökumətlərinə qarşı çevirdilər. Onların əsas məqsədi hakimiyyəti qanunsuz olaraq ələ keçirmək və onu devirmək idi.

Martın 16-dan 17-nə keçən gecə Bakıda Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsinin qərargahı yaxınlığında başlayan atışmada döyüşçülər cəbhəyə ərazilərdə erməni işğalçılarına qarşı çiyin-çiyinə döyüşən soydaşları ilə üz-üzə dayanmışdılar. Bu, Azərbaycan üçün faciəvi mənzərə idi. Azərbaycan torpaqları düşmənlər tərəfindən işğal olunduğu bir vaxtda paytaxtda hakimiyyətə can atan bir qrup şəxs dövlətçiliyimizə qəsd etdi. Cavadov qardaşlarının hakimiyyəti qanunsuz yolla ələ keçirmək cəhdi nəticəsində ölkədə qardaş qanı axıdıldı. Bütün bunlara baxmayaraq, böyük dövlət xadimi, dünya səviyyəli siyasətçi ümummilli lider Heydər Əliyevin müdrikliyi sayəsində Azərbaycan bu sınaqdan çıxmağa bildi, xalq-iqtidar birliyi öz gücünü göstərdi. Azərbaycan xalqı öz müdrikliyini, milli həmrəyliyi, dövlətçiliyinə hörmətini bir daha dünyaya nümayiş etdirdi, Azərbaycan Respublikasının demokratik, konstitusiyaya qanunları olan ölkə olduğunu bir daha təsdiqlədi.

1995-ci ilin mart hadisələrinin qarşısı alındıqdan sonra Azərbaycan xalqı bir daha dərk etdi ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışı həm xalqın, həm də dövlətçiliyin gələcəyini qorumasına xidmət edir. Heydər Əliyevin müdrikliyi, uzaqqörən siyasəti və qətiyyəti suverenliyimizə, dövlətçiliyimizə yönəlmiş qəsd cəhdinin qarşısını almağa imkan verdi. Bu, xalqımızda işıqlı gələcəyə böyük inam və ümidləri daha da möhkəmləndirdi, respublikamızın müstəqilliyini dönməz, xalq-iqtidar birliyini isə sarsılmaz etdi.

Emin QASIMOV,
"Respublika".